

De dromen van Jakob

Rabbijn Pinchas Peli heeft erop gewezen dat in het leven van Jakob twee keer gesproken wordt van dromen. Zijn zoon Jozef is de dromer bij uitstek. Hij wordt door zijn broers zelfs ‘meesterdromer’ genoemd. Maar Jozef had niet alleen zelf dromen, dromen die over zijn grandeur gingen, maar kon ook dromen van anderen uitleggen. Zowel de schenker als de bakker van de Farao als de Farao zelf legden hem hun dromen voor, en hij gaf de verklaring ervan.

Wat de dromen van Jakob betreft: De eerste, de meest bekende, speelt zich af als hij op de vlucht is voor zijn broer die hem naar het leven staat. Ontredderd vlucht hij weg uit het ouderlijk gezin, maar hij is nauwelijks onderweg of God bemoedigt hem in een droom. En wat voor een droom! Engelen die een trap op- en afgaan. De zogenaamde ‘ladder van Jakob’ leek in zijn droom de traptreden van een ziggurat. Een ziggurat was een trapsgewijs gebouwde verhoging waar een tempel op stond. Het is in onze tijd te vergelijken met een bordes bij een paleis.

De tweede droom is minder bekend. Als Jakob in Genesis 31 merkt dat zijn schoonfamilie een hekel aan hem gekregen heeft, probeert hij zijn vrouwen over te halen met hem mee te gaan naar zijn vaderland, en niet bij hun eigen familie te blijven. Hij vertelt hen dan in Genesis 31:10 dat hij een droom had. De inhoud van die droom is volkomen anders dan die van de eerste droom. Daar kreeg Jakob als het ware een kijkje in de hemel. En hier is hij in zijn droom alleen maar bezig met bezit vermeerderen. Op dat moment beseft Jakob dat hij op zijn oom Laban gaat lijken, voor wie bezit het hoogste goed lijkt te zijn.

In de eerste droom is hij verbonden met de hemel, in de tweede droom is hij alleen maar bezig met aardse zaken. Hij komt dan tot bezinning en beseft hij dat hij weg moet uit een maatschappij waar het alleen om hebzucht draait.

Een bijzonderheid in beide dromen is nog het gebruik van het werkwoord ‘dromen’ en het naamwoord ‘droom’. In de eerste droom bij Bethel gebruikt de schrijver het werkwoord ‘dromen’. Bij de tweede droom, in Haran, zegt Jakob dat hij ‘een droom’ heeft. Hier gebruikt de schrijver het náámwoord ‘droom’.

Het wérkwoord geeft beweging aan, vooruitgang. leven. Het náámwoord wijst op status, op stilstand, en dat is typerend voor de dood. En Jakob is bestemd voor het leven.

Lukas de Groot, Mei 2024